

वसूयव आत्रेयाः। अग्निः। अनुष्टुप्।

अच्छा वो अग्निमवसे देवं गांसि स नो वसुः।

रासत्पुत्र ऋषूणामृतावां पर्षति द्विषः ॥ ५.०२५.०१

वः- यूयम्। देवम्- द्योतनशीलम्। अग्निम्- पावकं सत्क्रतुम्। अच्छ- अभिलक्ष्य। गांसि- प्रगायत। सः- असावग्निः। नः- अस्माकम्। वसुः- शरण्यः। ऋषूणाम्- ऋषीणाम्। पुत्रः- वत्सः। ऋतावा- प्रकृतिनियतिभूतसत्ययुक्तः। द्विषः- द्वेष्टन्। पर्षति- नाशयति ॥१॥

स हि सत्यो यं पूर्वे चिद्देवासश्चिद्यमीधिरे।

होतारं मन्द्रजिह्वमित्सुदीतिभिर्विभावसुम् ॥ ५.०२५.०२

यम्। होतारम्- देवानामाह्वतारम्। मन्द्रजिह्वम्- मधुरवाचम्। सुदीतिभिः- शोभनदीप्तिभिः। विभावसुम्- सुप्रकाशम्। पूर्वे- पुराणाः। देवाः। ईधिरे- उद्दीपयन्ति स्म। सः। हि- खलु। सत्यः ॥२॥

स नो धीती वरिष्ठया श्रेष्ठया च सुमत्या। अग्ने रायो दीदीहि नः सुवृक्तिभिर्वरेण्य ॥ ५.०२५.०३

सः- असौ त्वम्। नः- अस्मभ्यम्। धीती- धारणया। वरिष्ठया- वरणीयया। श्रेष्ठया- उत्तमया। सुमत्या। च। अग्ने। वरेण्य- वरणीय। सुवृक्तिभिः- मन्त्रैः। रायः- दानयोग्यसम्पदः। दीदीहि- प्रकाशय ॥३॥

अग्निर्देवेषु राजत्यग्निर्मर्तेष्वाविशन्। अग्निर्नो हव्यवाहनोऽग्निं धीभिः संपर्यत ॥ ५.०२५.०४

अग्निः। देवेषु- अमरेषु। राजति- प्रकाशते। अग्निः। मर्तेषु- मर्त्येषु। आविशन्- प्रविष्टो भवति। अग्निः। नः- अस्मभ्यम्। हव्यवाहनः- चरुपुरोडाशध्यानभावनादिहव्यवाहकः। अग्निम्। धीभिः- बुद्धिधारणाभिः। संपर्यत- परिचरत ॥४॥

अग्निस्तुविश्रवस्तमं तुविब्रह्माणमुत्तमम्। अतूर्तं श्रावयत्पतिं पुत्रं ददाति दाशुषे॥ ५.०२५.०५

अग्निः। तुविश्रवस्तमम्- अतिशयेन बहुश्रुतिसम्पन्नम्। तुविब्रह्माणम्- बहूपासनप्रणालीयुक्तम्।
उत्तमम्- श्रेष्ठम्। अतूर्त- अहिंस्यम्। श्रावयत्पतिम्- पितृकीर्तिविस्तारकम्। पुत्रम्। दाशुषे- दात्रे।
ददाति- यच्छति ॥५॥

अग्निर्ददाति सत्पतिं सासाह यो युधा नृभिः। अग्निरत्यं रघुष्यदं जेतारमपराजितम्॥ ५.०२५.०६

यः। युधा- युद्धेन। नृभिः- स्ववीरैः। सासाह- इतरानभिभवति। तम्। सत्पतिम्- सतां
पालकमिन्द्रम्। अग्निः। ददाति- यच्छति। अग्निः। रघुष्यदम्- अनायासगतिम्। जेतारम्-
जयशीलम्। अपराजितम्- अजेयम्। अत्यम्- तुरगं प्राणं यच्छति ॥६॥

यद्वाहिष्ठं तदग्नये बृहदर्चं विभावसो। महिषीव त्वद्रयिस्त्वद्वाजा उदीरते॥ ५.०२५.०७

यत्। वाहिष्ठम्- अतिशयेन वाहकम्। तत्। अग्नये। विभावसो- हे अग्ने। बृहत्- महत्। अर्च-
यच्छ। महिषीव- महती। त्वत्- त्वत्तः। रयिः- सम्पत्। वाजाः- अन्नानि। उदीरते-
उद्गच्छन्ति ॥७॥

तव द्युमन्तौ अर्चयो ग्रावेवोच्यते बृहत्।

उतो ते तन्यतुर्यथा स्वानो अर्तं त्मना दिवः॥ ५.०२५.०८

तव- ते। अर्चयः- रश्मयः। द्युमन्तः- दीप्तिमन्तः। ग्रावेव- अभिषवग्रावेव। बृहत्- महत्।
उच्यते- भवता प्रोक्तः। उत- अपि च। ते- तव। दिवः- द्योतकस्य। स्वानः- शब्दः। त्मना-
स्वतः। तन्यतुः- मेघगर्जनम्। यथा- इव। अर्त- उद्गच्छति ॥८॥

एवाँ अग्निं वसूयवः सहसानं ववन्दिम।

स नो विश्वा अति द्विषः पर्षन्नावेव सुक्रतुः॥ ५.०२५.०९

एव- एवम् । वसूयवः- सम्पत्कामाः । सहसानम्- सहनशीलम् । अग्निम् । ववन्दिम- वन्दामहे ।
सः- असौ त्वम् । नः- अस्मान् । नावेव- नौकेव । सुक्रतुः- शोभनसङ्कल्पभूतः । विश्वाः- सर्वान् ।
द्विषः- द्वेष्टन् । अति पर्षत्- अतिपारयतु ॥९॥

Dr. Rangraji